

9933 Vélemény a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 2000. évi költségvetéséről
A dokumentum törvényességi és számszaki ellenőrzése (1.sz. füzet)

TARTALOMJEGYZÉK

- 1. A vonatkozó törvényi előírások érvényesülése a törvényjavaslatban és mellékleteiben**
- 2. A törvényjavaslat normaszövege**
- 3. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai és az államháztartás más alrendszereinek kapcsolata**
- 4. Törvénymódosítások**
  - 4.1. 1992. évi LXXXIV. törvény**
  - 4.2. 1997. évi LXXXI. törvény**
  - 4.3. 1998. évi XXXIX. törvény**
- 5. A törvényjavaslat mellékletei**
- 6. A törvényjavaslat indokolása**
  - 6.1. A törvényjavaslat általános indokolásához kapcsolódó észrevételek**
  - 6.2. A részletes indokoláshoz kapcsolódó észrevételek**

Javaslatok

Melléklet

BEVEZETÉS

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 85/A. §-a értelmében a Kormány a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetéséről szóló törvényjavaslatot a központi költségvetés törvényjavaslatával együtt szeptember 30-ig nyújtja be az Országgyűlésnek és megküldi az Állami Számvevőszéknek. A törvényjavaslatot az Országgyűlés a számvevőszéki véleménnyel együtt tárgyalja.

A Kormány szeptember 24-én a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 2000. évi költségvetési törvényjavaslatát a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetési törvényjavaslatával együtt küldte meg az ÁSZ-nak. A törvényjavaslatok együttes előterjesztése a döntéshozatal és az ellenőrzés számára egyaránt megadja azt a lehetőséget,

hogy tisztább képet kapjon a központi és a társadalombiztosítási alrendszer költségvetésének összhangjáról, kapcsolódási pontjairól.

Az Áht. - a zárszámadási dokumentum ellenőrzésére megszabott 60 nappal szemben - a költségvetési törvényjavaslat véleményezésére fordítható időt nem határozza meg. Az Országgyűlés tárgyalási menetrendjét figyelembe véve a törvényjavaslat dokumentumának véleményezésére viszonylag rövid idő állt rendelkezésre. Annak érdekében, hogy az ÁSZ ne késleltesse a törvényalkotás folyamatát, véleményét október 8-án az Országgyűlés törvényalkotási menetrendjéhez igazodva nyújtja be.

A számvevőszéki vélemény két füzetből áll. Az **1. számú füzet** a Kormány által előterjesztett dokumentum törvényességi és számszaki ellenőrzéséről tett megállapításokat és az ÁSZ javaslatait tartalmazza. A törvényjavaslat dokumentumának ellenőrzése során áttekintettük a hatályos jogszabályi környezetnek való megfelelést, illetve a normaszöveg törvényi mellékletekkel és az indokolással fennálló belső - tartalmi és számszaki - összhangját.

A vélemény **2. számú füzet**e a költségvetés tervezésével, előirányzatainak megalapozottságával kapcsolatos helyszíni ellenőrzések tapasztalatait adja közre. A helyszíni vizsgálat megállapította, hogy az előirányzatokat a tervezéshez meghatározott közgazdasági mutatók és jogszabályi változások alapján alakították ki. Ugyanakkor a bevételek és kiadások vizsgálata megalapozatlanságot és bizonytalanságot is feltárt. A korábbi évekhez hasonlóan az Egészségbiztosítási Alap egyensúlyi helyzete kérdéses, nem zárható ki a tervezettnél magasabb összegű hiány kialakulása.

1. A vonatkozó törvényi előírások érvényesülése a törvényjavaslatban és mellékleteiben

A törvényjavaslat - az Áht. 86. §-ának megfelelően - bemutatja az Egészségbiztosítási Alap (továbbiakban E. Alap) és a Nyugdíjbiztosítási Alap (továbbiakban Ny. Alap) feladatainak ellátásához teljesíthető kiadásokat és a teljesítendő bevételeket. A dokumentum tartalmazza az Ny. Alap bevételeire és kiadásaira vonatkozóan öt évre, a várható demográfiai folyamatokat és azok hatásait bemutató ötven évre vonatkozó előrejelzést.

Az Áht. 86. § (2) bekezdése szerint a törvényjavaslatnak rendelkeznie kell a társadalombiztosítási alapok hiánya finanszírozásának módjáról. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. tv. (továbbiakban AT.) 11. § (1) bekezdés a) pontja szerint pedig a bevételi többletet és annak felhasználását, illetve a **kiadási többletet és annak fedezetét a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak költségvetéséről alkotott törvénynek tartalmaznia kell.**

A törvényjavaslat 1. § (2) bekezdése szerint az alapok 2000. évi hiányát a 2000. évi központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvény fogja rendezni. A törvényjavaslat szövege az AT. 11. §-a (1) bekezdés a) pontja előírásaival szemben **nem tartalmazza** az alapok kiadási többletének fedezetét, illetve a hiány finanszírozásának módját.

Az Áht. 86. § (9) bekezdése szerint *“ha a pénzügyi tervekből, az előrejelzésekből és a rendszer működéséből megállapítható, hogy az alapok bevételei - jelentős hiányt felhalmozva - tartósan nem fedezik a várható kiadásokat, a Kormánynak a társadalombiztosítás működési, ellátási és finanszírozási rendszerét módosító, a bevételek és kiadások egyensúlyát helyreállító, a járulékok emelésével vagy egyes ellátások mérséklésével járó javaslatot kell tennie az Országgyűlésnek.”* A fenti rendelkezésnek megfelelő elképzeléseket a társadalombiztosítás költségvetéséről szóló törvényjavaslat ebben az évben sem tartalmaz. Annak ellenére, hogy a munkáltatói társadalombiztosítási járulék csökkentése 2000-ben elmarad, a tervezett hiány 41,4 milliárd forint.

Az ÁSZ eddigi, a társadalombiztosítási alrendszer költségvetési törvényjavaslatairól szóló, helyszíni vizsgálaton alapuló jelentéseiben is megállapította, hogy az Alapok költségvetési tervezése során nem történik meg az előirányzatok reális kialakítása, és az Alapok által elérhető bevételek nem képesek önmagukban fedezni azok kiadásait. Ezt a megállapítást az Alapok rendszeresen túlteljesülő hiánya is alátámasztja. A probléma átmenetileg orvosolható ugyan a hiányok központi költségvetés által történő ismétlődő rendezésével (átvállalásával) és egyszeri bevételek folyó kiadásokra történő felhasználásával, de ez a gyakorlat egyben hozzájárul a rendszerbeli feszültségek fennmaradásához is. Ezért kifogásolható a **törvényjavaslat 13. § (3) bekezdése**, mely szerint a vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek vagyongazdálkodással kapcsolatos kiadások feletti részét az ellátások fedezetére kell fordítani. Ez azonban **csak egyszeri bevételt jelent, a folyamatos működésre nem jelent fedezetet.**

Az Áht. 115. §-a szerint az államháztartás mérlegeinek a költségvetés előterjesztésekor a vonatkozó év és az előző év várható, valamint az azt megelőző év tényadatait kell tartalmaznia. A törvényjavaslat mellékletei azonban csak a 2000. évi előirányzatokat mutatják be és **a törvényjavaslat indokolása mellékletei sem tartalmazzák az Áht. által előírt adatsort.** (A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 1998. évi költségvetése végrehajtásáról szóló törvényt a jelentés készítése idején még nem fogadta el az Országgyűlés, de a tényadatok rendelkezésre állnak.) Tájékoztatásul mellékletben bemutatjuk a társadalombiztosítási alapok gazdálkodásának főbb adatait 1998-tól 2000-ig.

2. A törvényjavaslat normaszövege

Előirányzat-módosítás nélkül teljesülő bevételek és kiadások

A törvényjavaslat 4. §-a az előirányzat-módosítási kötelezettség nélkül teljesülő bevételeket és kiadásokat sorolja fel. A törvényjavaslat 4. §-ához kapcsolódó indokolás szerint a normaszövegben felsorolt előirányzatok az Áht. 12. §-a (4) bekezdésében meghatározott előirányzat-módosítási kötelezettség nélkül túlléphető előirányzatokat nevesíti.

Az Áht. 12. § (4) bekezdése szerint az éves költségvetés jóváhagyásakor meghatározott egyes kiadási előirányzatok előirányzat-módosítás nélkül is túlléphetők. Ezek csak olyan előirányzatok lehetnek, amelyek esetében törvényben, kormányrendeletben megállapított támogatásra, ellátásra vonatkozó jogosultság eredményezhet előirányzatot meghaladó kiadást. E törvényi feltétel a törvényjavaslatban megjelölt e) és f) pontban foglalt előirányzatok (4. cím, 3. alcím, 1. előirányzat-csoport, 1. kiemelt előirányzat világbanki kölcsön kamat és tőketörlesztése valamint a 6. cím vagyongazdálkodás kiadásai) esetében nem teljesül, hiszen a világbanki kölcsön, illetve a **vagyongazdálkodás kiadásai kapcsán nem lehet szó olyan törvény, illetve kormányrendelet által megállapított alanyi jogról, amely ellátásra, támogatásra való jogosultságot teremtene.** A törvényjavaslat 4. § e) pontja bár formálisan nem felel meg az Áht. előírásainak, annyiban indokolható lehet, hogy a világbanki kölcsön kamat- és tőketörlesztésével kapcsolatos kiadások forint összege az árfolyamváltozásban rejlő bizonytalanság miatt nem tervezhető meg pontosan.

A céltartalék felhasználása

A törvényjavaslat 6. § (1) bekezdése szerint a 2. cím, 3. alcím, 1. előirányzat-csoport, 12. kiemelt előirányzata a felmentéssel, végkielégítéssel járó kiadások céltartaléka. Az E. Alapból finanszírozott, költségvetési rend szerint gazdálkodó egészségügyi intézményeknél a 2000. évben megvalósuló létszámcsökkenésekkel összefüggő, a **Kormány rendeletében meghatározott feltételek szerinti** egyszeri személyi kifizetések részbeni, illetőleg teljes fedezetére szolgál. A fent megjelölt **egyszeri személyi kifizetések jogszabályi feltételei törvényi szinten rendezettek** (Munka Törvénykönyvéről, közalkalmazottak jogállásáról szóló törvények), ezért Kormányhatározatban a végrehajtási gyakorlat részleteit kellene szabályozni.

A normaszöveg és a mellékletek összhangja

A törvényjavaslat 6. § (5) bekezdése egyes előirányzatok túllépéséről rendelkezik. A hivatkozott 1. cím 7. alcím 7. előirányzat-csoport gyógyszer-támogatás visszatérítése előirányzat esetében **nem szerepel érték** az 1. számú törvényi melléklet megfelelő során, így az előirányzat túlteljesülése nem ítéltető meg.

Az irányított betegellátás modellkísérlete

A törvényjavaslat 8. §-a kiemeli az irányított betegellátás 200 ezer lakosra kiterjedő modellkísérletével kapcsolatos egyes részleteket, melyek az éves költségvetési törvény általi **törvényi szintre való emelése nem indokolt**. A 8. §-ban felsoroltak szabályozása alacsonyabb jogszabályi szinten is megtörténhet kielégítő módon. Az 1999-ben indult modellkísérlet eddigi eredményeinek bemutatása - a téma súlyának megfelelően - célszerűen a törvényjavaslat indokoló részében szerepelhetne.

Az orvos szakértői minősítési rendszer előirányzata

A törvényjavaslat 10. § (2) bekezdése szerint az itt szereplő előirányzat az orvosszakértői minősítési rendszer átalakítására fordítandó. A törvényjavaslat 10. § (2) bekezdésében szereplő **"fordítandó"** szó **"fordítható"**-ra történő módosítását javasoljuk. Amennyiben az említett orvos szakértői minősítési rendszer átalakítása a 92,3 M Ft-nál alacsonyabb költséggel is megoldható, úgy nem indokolt a teljes összeg ilyen célú felhasználási kötelezettségének előírása.

A járulékbehajtás ösztönzésére átadott pénzeszközök

A törvényjavaslat 16. § (1) bekezdése az Ny. Alapot 1 294,2 M Ft, az E. Alapot 939,8 M Ft átadására kötelezi az APEH számára a járulékokkal foglalkozók ösztönzésére, amennyiben a normaszövegben felsorolt bevételi előirányzatok 101%-os teljesülése megtörténik. A bevételi előirányzatok felsorolásában nem szerepel a biztosított által fizetett egészségbiztosítási járulék (3. számú törvényi melléklet 1. cím, 2. alcím, 1. előirányzat csoport). Ezen járulék 82 milliárd forintos 2000. évre vonatkozó előirányzata mindenképpen indokolná a fenti feltételrendszerbe történő beépítést.

A 101%-os teljesülésre azonban számos, az APEH behajtási tevékenységétől független tényező is hatással van, mint például a tervezési előirányzatok megalapozottsága vagy a járulékalap szélesedése. Így a fenti **feltétel teljesülése nem feltétlenül a behajtási tevékenység javulásából következik**.

A (2) bekezdésben megfogalmazott feltétel teljesítése elvileg szükségtelenné is teheti az (1) bekezdés szerinti feltételt. Elképzelhető, hogy november 25-ig teljesül a 89%-os mérték, de az év egészére nem realizálódik a 101%. A pénzeszköz átadást ez esetben is teljesíteni kell.

3. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai és az államháztartás más alrendszerének kapcsolata

A törvényjavaslat 1. számú törvényi melléklet szerint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai a Miniszterelnökség fejezettől 430 M forintot vesznek át (1. cím, 3. alcím 9. előirányzat-csoport 5. kiemelt előirányzat). Ez az összeg nem azonosítható (nem szerepel önálló jogcímen) a Magyar Köztársaság 2000. évi költségvetéséről szóló T/1658. számú törvényjavaslat 1. számú mellékletében.

Az államháztartási tervezésben használt **funkciócsoportok alkalmazása nem következetes**. Emiatt az egyes feladatokra elkülönített pénzeszközök egyértelmű azonosítása nem minden esetben lehetséges.

A magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulék pótlásának költségvetési támogatása 69 074 M Forintos összeg funkciócsoport finanszírozási kódja a társadalombiztosítás törvényjavaslatában (1. számú törvényi melléklet 1. cím 6. alcím 4. előirányzat csoport) F06.c, míg ugyanezen a címen átadott összeg a központi költségvetés törvényjavaslatában (160. oldal XXII. fejezet 26. cím 1. alcím) F06.b funkciócsoport finanszírozási kód alatt szerepel.

4. Törvénymódosítások

4.1. 1992. évi LXXXIV. törvény

A törvényjavaslat 17. §-a a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény (AT.) tervezett módosításait tartalmazza. Az ÁSZ már a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 1999. évi költségvetési törvényjavaslatáról szóló véleményében is jelezte, hogy **az AT.** az elmúlt időben olyan sokszor változott, hogy ma már **nem alkalmas az államháztartás társadalombiztosítási alrendszerének gazdálkodásának, működésének komplex szabályozására.**

A törvényjavaslat 17. § (3) bekezdése módosítja az AT. 4. § (3) b) 4. alpontját. Az AT. jelenleg hatályos változatában szereplő és az ellátásokat tételesen felsoroló meghatározás pontosabb, mint a tervezett "egyes szociális ellátások", melynek tartalma nincs meghatározva. A 6. alpontban szereplő munkanélküli járadékból (segélyből) fizetett nyugdíjjárulék helyett a hatályos változat meghatározása (munkanélküli járadék ... segély után fizetett nyugdíjjárulék) pontosabb.

A törvényjavaslat 17. § (3) bekezdése módosítja az AT. 4. § (3) d) pontját. Ez hivatkozást tartalmaz az AT. 13. melléklete módosítására (a törvényjavaslat 4. mellékletében). A módosított melléklet szerint az

egyes alapokat és a központi költségvetést megillető késedelmi pótlékok és bírságok az alapokat és a központi költségvetést megillető közterhek (járulékok ill. adók) arányában oszlanak meg. A törvényjavaslatban szereplő megoldás nem biztosítja, hogy az alapok valóban az őket megillető bevételekhez jussanak hozzá, mert a késedelmi pótlékok és bírságok a tárgyévi közterhek, nem pedig a korábbi időszakban keletkezett tartozások (melyekkel kapcsolatban a bírságok és pótlékok felmerültek) arányában kerülnek megosztásra.

A törvényjavaslat 17. § (7) bekezdése törli az AT. 11/A. §-ból az alapok közötti járulékmegosztásra vonatkozó törvényi hivatkozásokat. Törli továbbá az 1999. január 1.-től hatályos AT. változat 11/A. § (4) bekezdését, amely szerint "Az APEH a járulékbévételekről havonta a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak költségvetésével azonos bontásban, előzetes adatokat szolgáltat a pénzügyminiszter, az egészségügyi miniszter, továbbá a társadalombiztosítás igazgatási szerveit felügyelő személy részére, valamint az ellátások folyósításához az OEP és az ONYF részére folyamatos adatszolgáltatást is biztosít." A rendelkezésben felsorolt érintettek naprakész tájékoztatása szempontjából visszalépést jelent az adatszolgáltatási kötelezettség előírásának megszüntetése.

4.2. 1997. évi LXXXI. törvény

A törvényjavaslat 19. § (3) bekezdése kiegészíti a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvényt (továbbiakban Tny.) a 44/C. §-sal. A rendelkezés szövege a magánnyugdíjpénztári tag azon döntése (halála esetén a hozzátartozó döntése) esetén, ha megtakarítását a Nyugdíjbiztosítási Alapnak utalja a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 29. § (2) bekezdése b) pontjára hivatkozik. Ugyanakkor a fenti esetre az 1997. évi LXXXII. törvény 29. § (2) c) pontja (más pénztárba viszi át) vonatkozik.

A törvényjavaslat 19. § (9) bekezdése kiegészíti a Tny. 89. §-át. A Tny. 89. § új szövegrésze (2) *"Ha a megtérítendő ellátás folyósítása az adott naptári év folyamán megszűnik, akkor a befizetett összeg még hátralévő részét vissza kell fizetni."* pontosításra szorul, azaz a törvény szövegében meg kellene határozni, kinek (munkáltató) és ki (társadalombiztosítás) fizesse vissza a még hátralévő összeget.

A törvényjavaslat 23. § (1) bekezdése törli a Tny. 92. §-át, amely szerint a *"fizetésre kötelezett a mulasztása miatt felmerült eljárás költségeit köteles megtéríteni."* Ezzel nyitott marad a kérdés hogy az említett eljárási költségeket miből finanszírozzák. A törvényjavaslat indokolása erre vonatkozóan sem tartalmaz információt.

A törvényjavaslat 23. § (1) bekezdése a Tny. módosításáról szóló 1998. évi LXXVII. törvényen keresztül törli a Tny. 91. §-át, amely szerint *"Aki az e törvényben meghatározott bejelentési, nyilvántartási, adatszolgáltatási, illetőleg a nyugdíjbiztosítási feladatok ellátásával"*

kapcsolatos egyéb kötelezettségét nem teljesíti, vagy annak nem az előírt módon tesz eleget, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény rendelkezései szerint mulasztási bírságot fizet." A közvetlen hivatkozás a Tny. 91. §-ára szerencsésebb lenne. Másrészt a törvényjavaslat indokolásában érdemes lenne megemlíteni a fenti módosítás okát, vagy megjelölni azt a törvényt, amely a fenti kötelezettségek elmulasztásának következményeit tartalmazza.

4.3. 1998. évi XXXIX. törvény

A törvényjavaslat 22. §-a módosítja a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvényt 8. § (1) bekezdését. Az új változat szerint csak az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság igazgatási szervei, a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóság és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézete jogi személyek. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár igazgatási szervei a törvényjavaslat szövege szerint nem jogi személyek. Ez aszimmetrikus jogi státuszt jelent a két ágazat igazgatási szervei tekintetében. Az indokolás nem tér ki a jogi személyiség megszüntetésének okára.

5. A törvényjavaslat mellékletei

Az alapok költségvetési címrendjének változása 2000-ben

A törvényjavaslat 1., 2., és 3. számú mellékletei szerint a bevételi és kiadási jogcímek az 1999-ben érvényes címrendhez képest több ponton - esetenként jelentős - változásokkal jelenítik meg a költségvetési adatokat. **A korábbi megoldás jobb átláthatóságot biztosított.** Megszűnik a munkáltatók által fizetett járulékok eddigi bontása a befizetői kör szerint. **A társadalombiztosítási bevételeknek több, mint 60%-át kitevő része egyetlen jogcímen jelenik meg.** Ez a változás részben ugyan tekinthető "egyszerűsítésnek", de a tervezés megalapozottságának és a zárszámadásnak az ellenőrzését nehezebbé teszi.

A munkanélküli ellátások és az ápolási díj után a kifizető által fizetett nyugdíj és egészségbiztosítási járulékokat - ami eddig az egyéb járulékok között, külön soronként szerepelt - is a munkáltatói járulékok között veszik figyelembe.

Egyszerűsödik a biztosított (egyéni) járulékok címrendje is. Nem lesz külön jogcím a munkanélküli és egyes szociális ellátásokból fizetett egyéni nyugdíjjárulék (nagysága 1999-ben mintegy 10 milliárd forint). Tervezési és ellenőrzési szempontból hasonló aggály fogalmazódik meg, mint az előzőekben.

Az egészségügyi hozzájárulás bevételi tétele szintén egyetlen adatként jelenik meg és nem az 1998. évi LXVI. törvényben előírt bontásban,

így nem teszi lehetővé a kétféle jogcímen előírt befizetési kötelezettség elemzését, sem a tervezésnél, sem a végrehajtásnál.

Az alapok által folyósított, de az alapokat nem terhelő ellátások

A törvényjavaslat mellékletei a korábbi években a jelenleginél több információt tartalmaztak. A jelenlegi előterjesztés mellékletében nem különül el a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai bevételei és kiadásai között a társadalombiztosítás által folyósított, de nem az alapok által finanszírozott ellátások előirányzata. 1998-ig bezárólag ezen ellátásokat a társadalombiztosítás költségvetési törvényének melléklete külön bemutatta. E kimutatás elhagyása rontja társadalombiztosítás központi költségvetéssel való kapcsolatának áttekinthetőségét. A központi költségvetés XIX. Szociális és Családügyi Minisztérium fejezete 16. címében tételesen felsorolt társadalombiztosítás pénzügyi alapjai által folyósított ellátások egyes tételei - pl. a GYED folyósítás kiadásai illetve a GYES-ben és GYED-ben részesülők utáni költségvetési támogatás - előirányzatai elkülönítetten megjelennek az alapok bevételei között, míg más tételek - pl. a megváltozott munkaképességűek járuléka - nem.

A melléklet tartalmi változásai

A társadalombiztosítási alapok pénzügyi folyamatainak áttekinthetőségét segítette az alapok működési költségvetésének külön táblázatban való bemutatása, amely azonban ebben az évben nem szerepel a törvényjavaslatban. Ezt a változást nem tekintjük indokoltnak.

Az alapok 1998. évi költségvetési törvényjavaslatával ellentétben külön mellékletben nem szerepel a 2. cím 3. alcím 1. előirányzat-csoport gyógyító-megelőző ellátás ún. kasszák (és ezen belüli előirányzatok) szerinti részletezése sem.

A 2000. év során az alapok kintlevőségeinek jelentős részét behajtani tervezi az APEH. A kintlevőségek nagyságrendje indokolná ezek bemutatását és a behajtással kapcsolatos tervszámok ismertetését a dokumentumban.

6. A törvényjavaslat indokolása

6.1. A törvényjavaslat általános indokolásához kapcsolódó észrevételek

Az általános indokolás 32. oldalán a bevételek részletezése szerint a 33%-os munkáltatói társadalombiztosítási járulék 22%-11% arányban oszlik meg az Ny. illetve az E. Alap között. Ugyanakkor a 2. és 3. számú **törvényi melléletekben szereplő értékek ettől az aránytól eltérnek.** (Az 1. számú törvényi melléklet szerint a társadalombiztosítási járulékbételek tervezett értéke 1 076 517,7 M forint, melynek a fenti arányok szerinti megosztása 717 678,5 illetve 358 839,2 M forint lenne az Ny. illetve az E. Alap között. Ezzel szemben a 2. és 3. számú törvényi melléletekben 708 694 és 367 823,7 M forint összegek szerepelnek mint munkáltatói nyugdíjbiztosítási illetve egészségbiztosítási járulék.)

A T/1501. számú törvényjavaslat az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.) módosítását tervezi és 174. §-a (1) bekezdése szerint: az Art. 32. §-ának (1) bekezdése a következő mondattal egészül ki: *"Az állami adóhatóság az Egészségbiztosítási Alap és a Nyugdíjbiztosítási Alap javára teljesítendő befizetéseket külön számlákon tartja nyilván."* Amennyiben a módosított Art. szerint történik a munkáltatói társadalombiztosítási járulék APEH számlákra történő befizetése, akkor a fentiekben vázolt 22%-11%-os aránynak megfelelő lesz az Ny. illetve az E. Alap bevétele a munkáltatói járulékból, tehát a bevételek nem lehetnek azonosak a törvényjavaslatban megjelölt előirányzatokkal.

Az általános indokolás 32. oldalán a bevételek részletezésével foglalkozó szövegrészt a 4. bekezdés 5. sorában a pontosság kedvéért érdemes lenne a következőképpen módosítani: a magánnyugdíjpénztári tagok az Ny. Alapból folyósított ellátások fedezetéhez az egyéni járulék 11%-os mértékéből 2%-kal (a fizetett járulék 18,18%-ával) járulnak hozzá. Hasonló pontosítás a járulékok megosztását meghatározó egyéb szövegrészeknél is szükséges lenne.

A 32. oldal utolsó mondata **felsorolja** a makrogazdasági pálya társadalombiztosítás szempontjából legfontosabb elemeit **anélkül, hogy ezek várható értékét közölné.** A teljesebb tájékoztatás szempontjából helyes lenne ezen mutatók számszerű ismertetése.

A 33. oldal 6. bekezdése a központi költségvetés közel 153 milliárd forintos támogatása közül egyedül a GYED folyósítás kiadásainak megtérítésére szánt 36,3 milliárd forintos összeget, valamint a magánnyugdíjpénztárba átlépők miatti járulék kiesés pótlására szolgáló 69 milliárd forintot emeli ki, a fennmaradó több mint 47 milliárd forint részletezését az indokolás nem tartalmazza. Így az egyes jogcímek tervezett kiadásai sem az előirányzatok sem az indokolás alapján nem állapíthatóak meg.

6.2. A részletes indokoláshoz kapcsolódó észrevételek

A részletes indokolás egyes paragrafusokhoz kapcsolódó szövegrészei az esetek háromnegyed részében **nem hordoznak többletinformációt** a törvényjavaslat normaszövegéhez képest.

A 36. oldal 3. bekezdése szerint a költségvetés a rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjak 7,5%-os növekedésével számol. A pontosság kedvéért érdemes megjegyezni, hogy ez a növekedés az 1999. évi tervadathoz képest értendő.

A 42. oldal 8. bekezdése szerint "a jelentős kapacitásnövekedésből adódó teljesítménynövekedés csökkenti a finanszírozás mértékét". Ez az összefüggés magyarázat nélkül nem világos.

A 45. oldal 3. bekezdése szerint "Az APEH járulékigazgatási feladata átvételével összefüggésben az E. Alap működési előirányzatainál a szerkezeti változásként figyelembe vett összeg 1252 M forint". A szerkezeti változás Ny. Alapot érintő hatásáról azonban a törvényjavaslat indokolása nem szól.

A törvényjavaslat 6. § (4) bekezdése szerint a gyógyszer támogatás előirányzatában szerepel a házi orvosok racionális gyógyszerfelhasználását ösztönző keret. A törvényjavaslat indokolásán belül hasznos lenne a keret felhasználási alapelveinek ismertetése.

A törvényjavaslat 8. § (7) bekezdése szerint a modellkísérlettel kapcsolatos prevenciós kiadásokra és szervezési feladatokra lakosonként és évenként 1000 forint illeti meg a szervezőt. A 8. § indokolásában érdemes lenne jelezni, hogy erre a célra az E. Alap költségvetésében hol különítettek el összeget (200 M forintot).

A 15. §. (1) és (2) bekezdéséből (és az ahhoz kapcsolódó indokolásból) nem derül ki, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban APEH) által vezetett késedelmi pótlék és bírság számlákra 2000. év során befolyt összeg 70%-30%-os megosztása a központi költségvetés és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai között milyen számításokon alapszik, és hogy arányban van-e a két alrendszerbe történő késedelmes befizetések összegével. Ugyanez a megállapítás és kérdés vethető fel a társadalombiztosítást megillető összeg alapok közötti 57%-43% arányú megosztása tekintetében is. A fenti arányok kialakítása során figyelembe vett szempontok és az azokat alátámasztó számítások bemutatása a törvényjavaslat mellékletében történhet meg.

A 34. oldalon a törvényjavaslat 2. §-ához kapcsolódó indokolás 2. bekezdésében szereplő "a nyugdíjbiztosítási ellátások fedezetéül szolgáló bevételek" javasolt előirányzata helyesen 982 614 **millió** forint.

A 36. oldal 4. bekezdésében a hozzátartozói nyugellátások között szereplő özvegyi szülői nyugdíjak egy főre jutó havi **átlagos** ellátásáról érdemes beszélni.

Pontosítás a 37. oldal 2. bekezdése 3. sorához: "a hozzátartozói ellátások *számának* 7,7%-os növekedése"

Javaslatok

Melléklet

A jelentés mellékletei nyomtatott formában olvashatóak.